

Scenarieopstilling, forandringens didaktik og fremtidens hjælpekunst

Scenarieopstillinger kan som metode bidrage med erkendelser til de transformative processer, vi står over for i fremtiden. Som konsulenter har vi indtil nu arbejdet på at skabe trygge rammer for at imødegå fortidens problemstillinger. Vi har brug for et hurtigt perspektivskifte, så vi i langt højere grad gør vores kunder i stand til at håndtere de forandringer, de er med til at skabe i takt med, at de imødekommer de udfordringer og beslutninger verden står over for.

Jeg har for nyligt arbejdet med en case, som har afsæt i et særligt metodisk greb kaldet scenarieopstilling. Denne opstilling affødte en række refleksioner om fremtidens hjælpekunst i forhold til de forandringer, vi står over for som mennesker, organisationer og samfund. Her fortæller jeg kort om scenarieopstilling som metode, og de efterfølgende refleksioner om forandring og hjælpekunst.

Scenarieopstilling

Inden for den systemiske tilgang kan man bruge det metodiske greb scenarieopstillinger. Det er en metode, der giver mulighed for at fordybe sig i en fremtidsorienteret forandring, som også beteges den emergente fremtid. Metoden handler om at trække på den systemiske bevidsthed og åbenhed om fremtidens potentiale. Når man arbejder med en scenarieopstilling, så tager man udgangspunkt i et spørgsmål, hvor man gerne vil undersøge de emergerende bevægelser, muligheder og udfald, som det givne fremtidsscenario giver.

Emergens er en beskrivelse af de mønstre, der opstår og danner en helhed. Helheden dannes i et samspil og vekselvirkning mellem mindre enheder. De mindre enheder bidrager til den større helhed, men udviser ikke nødvendigvis i sig selv det overordnede mønster. Begrebet emergens kender vi eksempelvis fra Otto Scharmer. Emergens-begrebet rummer en forståelse af det, der er ved at spire frem, men som ikke er bevidstgjort og har fundet sin form endnu. Scenarieopstillingen er derved en metode, der kan understøtte både innovationsprocesser og prototype af forandringer.

Case om regenerativ coaching

Lad os se på den konkrete case, jeg omtalte. En coach har et ønske om at udvikle og ændre sin forretningsmodel, så hun går fra at tilbyde traditionel forretningscoaching til at tilbyde regenerativ coaching. Regenerativ coaching er baseret på et helhedsorienteret og bæredygtigt afsæt og har til formål at bidrage til radikale ændringer i sit aftryk på verden. Coachen havde ønsket om at sætte en scenarieopstilling op, som kunne give hende mulighed for at få en større fornemmelse af, hvilke konsekvenser disse ændringer ville have på hende virke som coach. Dette indblik skulle hjælpe med at skærpe hendes opmærksomhed for muligheder og risici, når hun implementerer den nye ydelse.

For at undersøge hendes mulige fremtidsscenario ville hun gerne se på dynamikkerne mellem:

- Kunderne
- Nuværende ydelse
- Nuværende metode
- Kommende ydelse
- Kommende metode
- Den emergerende bevægelse af regenerativ aktivisme

Klienten præsenterer sin case og undersøgelsesspørgsmål og vælger i samarbejde med facilitator de elementer, som kan være relevante for casen. Vi greb processen an i etaper. Første skridt handlede om at skabe et blik for relationen mellem nuværende ydelser og kunderne. Dernæst handlede det om at undersøge, hvordan den emergende bevægelse af regenerativ aktivisme påvirkede dynamikkerne, og som det tredje skridt undersøgte vi, hvordan den nye relation med regenerativ coaching ville være med kunderne. De enkelte skridt viste forskellige delmønstre, men det samlede forløb i opstillingen viste bevægelsen i helheden.

Overordnet er det interessante i en scenarieopstilling, at man får mulighed for at se nærmere på, hvordan de enkelte elementer interagerer med hinanden. Ud fra de bevægelser de foretager, skabes der et rum for refleksioner om, hvordan bevægelserne udspiller sig, og hvilken betydning og effekt dette kan have. På et mere konkret plan gav opstillingen en del indsigter om fremtidens hjælpekunst, som jeg præsenterer her.

Forandringens didaktik

Den traditionelle coaching har til opgave at understøtte kunden i at opnå sine mål og skabe fornyet indsigt. Coaching er en fødselshjælp til erkendelse. Denne støtteposition er arketyrisk at stå bag klienten og metaforisk bakke klienten op. Man kan se det som at sætte en kærlig støttende hånd i ryggen på kunden. En af erkendelserne fra den beskrevne opstilling er, at vi i denne position risikerer at være med til at vedligeholde de grundlæggende antagelser, der er om hjælpekunst. Vi kan som konsulenter i kraft af vores metoder, tænkninger og handlinger komme til at bidrage med at fastholde kundens problemstillinger. Hvis vi skal skabe regenerative hjælpemetoder, så skal vi udfordre vores egne forståelse som hjælpere og vores procesværktøjer.

Hvis vi skal skabe regenerativ hjælpekunst og konsulentbistand, så skal vi ændre på relationen og dynamikken mellem coach og kunde. Forandringens didaktik ændrer sig. Forandringens didaktik er i denne sammenhæng et begreb for, hvad der skal forandres, og hvordan forandringen skal foregå. Målet bliver for fremtiden også at stille os i en position, hvor vores opgave i lige så høj grad er at gå i front for kunden.

Lad os et kort øjeblik tænke på praksis. Prøv at tænke på den nye klimaaf tale, som Folketinget har vedtaget. Det er en lovgivning og ambitiøse mål, som kræver stor handlekraft. Der er ikke nødvendigvis tid til, at overvejelserne modnes – transformativ handling kommer i fokus. Politisk set kræver det handling, men også organisationer og borgere kommer til at skulle handle. Tidsmæssigt er det en kort periode før der skal være konkrete resultater, og det kalder på radikale forandringer, og metoder der understøtter det.

Relationen mellem behov, erkendelse og handling kan forskyde sig, så coachen også skal være i stand til at gå foran og vise vejen i forandringens navn. Der opstår et behov for, at konsulenter er i stand til at skabe et træk for kunden for at lede i den rigtige retning. Det giver et perspektivskifte fra den klassiske coaching, hvor det er erkendelse, der skaber handling, til den regenerative coaching, som også går fra handling til erkendelse. Det kalder på, at vi redefinerer de redskaber og metoder, vi anvender, og endnu mere vigtigt er det, at vi skal mobilisere et andet mod og vilje til at gribe fat i de blinde pletter, grundlæggende antagelser og selve forandringens didaktik.